

NIVO JOURNAAL

Stichting Lodewijk Napoleon in Voorthuizen

Het gedachtegoed van Koning Lodewijk

Geachte dorpsgenoten,

“Wij zijn zeer bewogen en betrokken Voorthuizenaren die graag een maatschappelijke bijdrage willen leveren aan het welzijn in het dorp. Dit moet wel relevant zijn en iets toevoegen aan hetgeen er al op sociaal gebied plaatsvindt. Of wellicht gezamenlijk. Het is onze drijfveer om verbinding te leggen waar dat nog niet gebeurt. We hebben ons laten inspireren door de weg die ons dorp historisch verbindt met plaatsen als Amersfoort en Apeldoorn. Dit was en is nog steeds van belang voor de economie en het toerisme van Voorthuizen. We hebben de Stichting NiVo opgericht, Napoléon in Voorthuizen, omdat de weg destijds door hem is aangelegd. Let wel, dit is de historische context, maar we leven in het hier en nu. De verbindende maatschappelijke rol die Lodewijk in Nederland had, willen wij graag als stichting NiVo van harte steunen.

“In 2021 zullen wij stap voor stap en in goed overleg met alle belanghebbenden initiatieven ontplooiën die ten goede komen aan het leven en werken in Voorthuizen. De eerste stap is het delen van een bijzonder verhaal, een inblikje in het leven van Lodewijk.” Wij wensen u veel leesplezier toe.

Lodewijk droeg in ons land de bijnamen:

“Lodewijk de Goede”

“Lamme Koning”

“Vader der ongelukkigen”

Holland eind 18^e- en begin 19^e eeuw

19 januari 1795: Begin Bataafse Republiek.

31 januari 1795: Vastlegging Volkssoevereiniteit Holland.

16 mei 1795: Bataafse Republiek verplichtte zich om Frankrijk 100 miljoen gulden te betalen voor onze 'bevrijding'.

Van 22 januari 1798

t/m 18 sept. 1799: drie staatsgrepen in ons land.

Eind april 1798: Eerste grondwet van ons land vastgesteld.

9 november 1799: Staatsgreep in Frankrijk. Napoléon Bonaparte grijpt de macht en bepaalde dat er in de Bataafse Republiek een verzoening moest plaatsvinden.

25 juni 1803: Traktaat waardoor ons land een Frans expeditieleger van 18.000 soldaten moest onderhouden.

1805: Napoléon bewerkstelligde dat het Bataafse Staatsbewind werd vervangen door een eenhoofdig bewind. Rutger Jan Schimmelpenninck werd door hem als 'raadspensionaris' benoemd.

5 juni 1806: Keizer Napoléon verliest zijn vertrouwen in de Republiek en benoemde zijn broer tot koning van Holland met als alternatief inlijving bij Frankrijk.

Januari 1807: Lodewijk Napoleon toont zijn medeleven bij de slachtoffers van de Leidse buskruitramp.

1808: Lodewijk Napoleon bepaalt dat alle religies gelijk zijn en richt het Koninklijk Instituut (later het KNAW) op en laat kunstverzameling Oranjes overbrengen naar Amsterdam (Rijksmuseum).

1809: Lodewijk Napoleon toont zijn medeleven bij de slachtoffers van de overstromingen in de Betuwe.

1809: Wetboek Napoleon voor het Koninkrijk Holland (Burgerlijk Wetboek) en het Wetboek van Koophandel.

November 1809: Lodewijk Napoléon keert op bevel van zijn broer terug naar Parijs.

16 maart 1810: Lodewijk Napoléon wordt gedwongen een traktaat te ondertekenen waarbij het Koninkrijk Holland beneden de rivieren al bij Frankrijk wordt ingelijfd.

Begin april 1810: Lodewijk Napoléon keert terug naar ons land; Franse troepen nemen toch veel meer land al in bezit.

1 juli 1810: Lodewijk Napoleon doet afstand van de troon ten behoeve van zijn zoon.

30 november 1813: Willem Frederik zet voet aan wal in Scheveningen. Een aantal notabelen nodigt hem uit om als soeverein koning de regering op zich te nemen. Willem I zou zich ontwikkelen tot een autoritair vorst die zichzelf verrijkte, terwijl de bevolking van Nederland steeds armoediger werd. Wel zette hij de verbetering van de infrastructuur door die door Lodewijk Napoleon in gang was gezet tijdens zijn regeerperiode.

Waarom dit NiVo Journaal?

Drie jaar geleden werd de Stichting NiVo(Napoléon in Voorthuizen) opgericht. Niet voor niets omdat het bestuur van de stichting de erfenis van deze Eerste Koning van Holland wil gedenken.

Toch was/is er enige oppositie in Voorthuizen omtrent de intenties van de Stichting NiVo.

Dat is de reden dat dit NiVo Journaal er is om juist van experts (voornamelijk mensen van buitenaf) te lezen c.q. te horen wie deze Koning Lodewijk Napoléon was; het stempel 'bezetter' doet de waarheid onrecht aan.

www.stichtingnivo.nl

Stel je eens voor dat wij in 2021 een interview zouden hebben met Lodewijk, de jongere broer van Bonaparte Napoléon

Wat zou Lodewijk gezegd kunnen hebben?

Hoe bent u in Holland terecht gekomen?

Was het uw eigen keuze?

“Ik ben in opdracht van mijn broer naar Nederland gestuurd, maar het had ook net zo goed Spanje kunnen zijn.”

Beschouw je jezelf als een Fransman of als een Hollander?

“Ik ben Fransman van geboorte, maar voelde mij snel thuis op Hollandse bodem. Ik heb geprobeerd om als een goede huisvader voor Nederland te zorgen. Mijn broer vond dat maar niks en ik heb het regelmatig met hem aan de stok gehad. Ik houd van de Hollandse volksaard. De mensen zijn nuchter, gelovig, en praktisch. De handel zit de Hollanders in het bloed. Maar het land kende ook een lange periode van tegenslagen, denk aan de verschrikkingen van de 80-jarige oorlog. Rampspoed herken ik in mijn eigen persoonlijke leven: ik heb 2 zonen verloren.”

Waarin verschil jij van je broer?

“We zijn heel verschillend. Bonaparte wilde ten koste van het volk heersen in Europa en ik

wilde Nederland en zijn inwoners een betere toekomst geven. Op die basis heb ik vier jaar geregeerd.”

Waarop ben je trots als je terugkijkt op uw periode in Holland?

“Nederland had het in elk opzicht moeilijk. Als ik terugkijk ben ik trots op de samenwerking. Zo heb ik de Franse ambtenaren vervangen door Nederlandse ambtenaren. Op politiek, financieel, sociaal en cultureel vlak zijn duurzame stappen gemaakt. Voorthuizen kreeg zijn verharde weg. Twee eeuwen later is mijn nalatenschap nog zichtbaar. Lees maar eens wat anderen over mij schrijven.”

Hoe hoopt u dat de Hollanders je zullen herinneren?

“Als Lodewijk de Verbinder die zijn eigen lot aan dat van de inwoners van Holland heeft verbonden voor een betere toekomst. Ik wens jullie voorspoed en geluk.”

Steun onze petitie op
www.stichtingnivo.nl

Standbeeld Lodewijk Napoléon *verrijking voor Voorthuizen als toeristische trekpleister*

”

Wilco de Jong is niet alleen voorzitter van Go Barneveld, maar was daarvoor ook mede het gezicht van het Toeristisch Aanjaagteam dat de gemeente Barneveld in 2015 opzette. Wilco is gepokt en gemazeld in het toerisme, want hiervoor was hij onder meer directeur-bestuurder van het Veluws Bureau voor Toerisme.

Wilco de Jong trad begin 2020 toe tot de Stichting NiVo, want hij kon zich helemaal vinden in het initiatief om de eerste Koning van Nederland, Lodewijk Napoléon, te eren met een standbeeld in het centrum van Voorthuizen.

Wilco: “In de regio zijn er al verscheidene gedenkplaatsen waaraan de naam Lodewijk Napoléon is verbonden. Een standbeeld in Voorthuizen is absoluut een verrijking voor toeristisch Voorthuizen.”

Als geen ander ziet Wilco de Jong de toeristische relevantie van een standbeeld van Lodewijk Napoléon. “Het toerisme

is een belangrijke economische factor in Voorthuizen, elk initiatief om het economische belang daarvan te versterken is welkom. Het dorp Voorthuizen is één van de trekkers binnen de gemeente Barneveld op het gebied van toerisme en recreatie. Het Maïsdoolhof en recreatiegebied Zeumeren ontvangen jaarlijks vele duizenden recreanten en dagjesmensen.” De voorzitter van Go Barneveld: “In 2018 bedroegen de totale toeristische bestedingen in de gemeente ruim 67 miljoen Euro, waarvan 36% in dag toeristische activiteiten en 64% in de verblijfssector (campings, vakantieparken, B&B’s). En

Wilco de Jong:

“Toeristen zijn ook geïnteresseerd in de geschiedenis van een dorp of streek”

zeer belangrijk ook voor de werkgelegenheid, want dan heb je het al snel over 800 fte's, wat overeenkomt met circa 1050 tot 1200 banen." (bron: rapport ZKA/Seinpost juni 2020)

"Juist in het 'online' tijdperk waarin wij momenteel leven is de hang naar authenticiteit groot," zo benadrukt De Jong. "Bezoekers die een regio aandoen komen niet alleen voor de rust, maar willen ook zaken ontdekken, hoe zit het bijvoorbeeld met de geschiedenis van een dorp of streek? De geschiedenis van Koning Lodewijk Na-

poléon heeft banden met Voorthuizen, die een positieve invloed hebben gehad op de ontwikkeling van het dorp Voorthuizen."

"Voorthuizen is als 'entree van de Veluwe' van grote toeristische waarde. De vele vakantieparken en campings trekken ieder seizoen duizenden verblijfstoeristen. Een karakteristiek borst- of standbeeld van Koning Lodewijk Napoléon zal de aantrekkingskracht van Voorthuizen als toeristische trekpleister vergroten," besluit de voorzitter van Go Barneveld zijn pleidooi voor een standbeeld.

Sociale maatschappelijk functie Stichting NiVo

Stichting NiVo wil meer zijn dan de initiatiefnemers van een standbeeld voor Lodewijk Napoléon in Voorthuizen. Op de website van de stichting staat het een en ander te lezen over de sociaal maatschappelijke functie die het stichtingsbestuur nastreeft:

"Inwoners van Voorthuizen die buiten eigen toedoen in materiële nood zijn gekomen incidenteel te ondersteunen indien geen beroep meer gedaan kan worden op bestaande voorzieningen.

Stichting NiVo wil een bijdrage leveren aan de maatschappelijke belangen binnen Voorthuizen; Lodewijk Napoléon had niet voor niets als bijnaam 'Lodewijk de Goede'. Deze 'goedheid' wil de stichting

voortzetten door voor hen die buiten hun schuld in de problemen zijn gekomen een bijdrage te schenken.

Om deze doelen te verwezenlijken, heeft de Stichting NiVo een Fonds opgericht waarin Voorthuizenaren en ondernemers hun bijdragen kunnen leveren die kunnen bestaan uit gelden maar ook in natura.

Bij natura zoals materiële diensten en middelen kan gedacht worden aan:

- Dienstverlening door vrijwilligers in de vorm van bijvoorbeeld tuinwerkzaamheden, klussen in en om het huis
- Geschonken middelen in de vorm van bijvoorbeeld materiële zaken als 'witgoed', vervoersmiddelen of een paar dagen recreëren op een vakantiepark."

Citaat van ex-burgemeester Asje van Dijk (voorwoord Verrassend Voorthuizen 2020)

"Voorthuizen Verrast. Daarmee vertel ik u natuurlijk niets nieuws. Dat is eigenlijk al jaren zo. Voorthuizen. Gezellig dorp met prima voorzieningen. Poort naar de prachtige Veluwe. Pleisterplaats. Dat was vroeger al, toen Lodewijk Napoleon (u weet wel: "de broer van") in Voorthuizen overnachtte op zijn doorreis naar Apeldoorn. Maar ook nu. Ieder jaar komen duizenden vakantiegangers naar Voorthuizen om hier van een welverdiende vakantie te genieten. In en óm het dorp. Te voet of per fiets."

Wat vindt Maarten van Rossem van Lodewijk Napoleon?

Onlangs mochten wij het eerste exemplaar van het NIVO jaarnaal overhandigen aan Prof. Dr. Maarten van Rossem. Op de stoep van zijn huis in Utrecht stond hij ons bereidwillig te woord en gaf in het kort zijn visie over de rol van Koning Lodewijk Napoleon tijdens de Franse overheersing begin 19 eeuw.

U heeft zojuist het NIVO jaarnaal (Napoleon in Voorthuizen) in ontvangst genomen, wat was dat voor man?

Lodewijk Napoleon was een broer van Napoleon, Napoleon had een groot deel van Europa veroverd. Ook Nederland was een deel geworden van Franse keizerrijk. Verschillende familieleden heeft hij Koning gemaakt in de diverse onderdelen van het empire want het rijk moest natuurlijk wel bestuurd worden. Zijn broer Josef werd bijv. Koning van Spanje en zijn jongere broer Lodewijk werd Koning in Nederland in 1806! Of die dat nou leuk vond of niet,

dat is niet helemaal duidelijk... maar hij heeft dat Koningsschap met verve vervuld. En wel zodanig dat zijn broer er na 4 jaar schoon genoeg van had om dat hij meer de kant van de Nederlanders trok dan dat hij meer in overeenstemming met de wensen van zijn broer handelde.

Hij had de bijnaam „Lodewijk de goede”, waarom was dat?

Dat was omdat hij dus nuttige dingen deed; bij rampen kwam hij meteen opdraven en was bereid om hulp te verschaffen en sympathie te laten merken

enz. Dat was toch wel een modern soort van invulling. Zo is de Franse revolutie en ook de grote Napoleon het begin van de moderne politiek. Waarom heeft Frankrijk zo'n enorme machtsexplosie gehad na de Franse revolutie, dat kwam ook omdat zij op het idee kwamen om de hele natie te mobiliseren. Om geen huursoldaten in Zwitserland te huren zoals gebruikelijk was maar om in feite alle jonge mannen te mobiliseren om in het Franse leger te vechten. Ook in Nederland werden mannen geroeseld om in het Franse leger te vechten en dat was weer iets minder... Maar goed, Lodewijk Napoleon was een hele verdienstelijke Koning en daarom moet hij niet dood gezwegen worden! En er is in Nederland de neiging om dat Lodewijk Napoleon de Koning van een bezetter was, zo zien we het eigenlijk.

Was hij zelf een bezetter?

Neen! Hij heeft zich niet gedragen als een bezetter dat kun je eigenlijk niet zeggen. De term bezetter wordt sterk geassocieerd met de Duitse bezetting van 1940-1945 dat is niet verstandig. In allerlei opzichten is de Franse bezetting een zegen voor het vaderland geweest! Hij is niet gecontinueerd zoals we weten, maar de modernisering van de Nederlandse staat is voor een belangrijk gedeelte het product van de Franse bezetting van Nederland. Dat geldt ook voor de modernisering van het juridische apparaat en van de belastingheffing etc. Maar goed Lodewijk Napoleon was dus een broer van de grote Napoleon en die heeft dat Koningschap netjes ingevuld en nu doen we net of ons Koningschap begint met Willem de 1e. Nadat de Franse bezetting vanzelfsprekend was afgelopen (de slag bij Waterloo verloren en zo) maar dat is natuurlijk wel een beetje flauw. Je mag

wat mij betreft best 200 jaar Koningschap herdenken maar haal Lodewijk Napoleon er even bij. Start met een begin hoofdstuk van nou... we hadden er al een gehad, maar onder vrij eigenaardig omstandigheden namelijk tijdens de Franse bezetting van Nederland.

Met andere woorden, de eerste Koning van Holland moet je niet doodzwijgen?

Neen, dat is een beetje flauw! Dat hangt naar mijn mening samen met de oranje-propaganda dat alleen de oranje-vorsten in Nederland tellen. En dat de Franse periode niet telt. Terwijl, nogmaals de Franse periode van enorme betekenis is geweest voor het latere Koninkrijk dat helemaal niet zo'n vorm zou hebben gehad wanneer de Fransen niet zo'n enorme invloed zouden hebben gehad. Overigens in heel West-Europa! Aan discriminatie van Joden werd een einde gemaakt, iedereen was gelijk in principe... de verlichtingsidealen!

Gek genoeg werden de verlichtingsidealen door de Franse bezetter (het Napoleontische Frankrijk) voor een heel belangrijk gedeelte in de praktijk gebracht. Ik heb wel eens een stuk gelezen... waarbij men zich afvroeg zou het niet beter zijn geweest als Napoleon had gewonnen bij Waterloo. Zou dat niet een aardig idee zijn geweest...

Bijgaand artikel is de letterlijke transcriptie van wat Maarten van Rossem tijdens het interview vertelde. Deze opname is te bekijken op onze website www.stichtingnivo.nl

Dankzij uit archiefonderzoek voortgekomen feitenmateriaal veranderde het beeld dat we van koning Lodewijk Napoléon hadden de laatste decennia in positieve zin ”

Gerjan Crebolder, oud-gemeentearchivaris:

“Gelet op recente studies naar Lodewijk Napoléon verdient onze eerste koning een positieve herwaardering. Hij stelde de belangen van ons land hoger dan die van het keizerrijk van zijn broer. Hij was geen willoze marionet en vazal van zijn broer maar ging zijn eigen weg”.

Tot 1809 was de door Voorthuizen lopende eeuwenoude zandweg Amersfoort- Apeldoorn af en toe een regelrechte verschrikking voor hen die er gebruik van maakte. Ondanks dat betekende de weggebruikers een welkome bron van inkomsten voor de weinige middenstanders en de herbergen in het dorp. Dankzij het initiatief van koning Lodewijk Napoleon werd de weg in 1809 bestraat waardoor de welvaart van Voorthuizen in de loop van de 19de en in de 20ste eeuw enorm toenam. Hoewel er nu steeds meer stemmen opgaan om het centrum verkeersluw te gaan maken, mag de enorme economische impuls die het dorp dankzij de bestrating in 1809 kreeg, niet vergeten worden.

De erfenis van koning Lodewijk Napoléon:

We plukken er nog dagelijks de vruchten van

Koning Lodewijk Napoléon Bonaparte (1778-1846), werd de eerste Koning van Holland. Hij was de jongere broer van keizer Napoléon I en de vader van de latere Franse keizer Napoléon III. Hij droeg in ons land de bijnaam Lodewijk de Goede, de Lamme Koning en ‘de vader der ongelukkigen’.

In april 1806 reisden vijf afgevaardigden van de Bataafse republiek op verzoek van keizer Napoléon naar Parijs om daar te spreken over de toekomst van de, in economisch opzicht, er slecht voorstaande republiek. De keuze was beperkt: óf inlijving bij Frankrijk óf zijn broer accepteren als koning van Holland.

Vier jaar lang zou die zich als eerste koning van Nederland inspannen voor de bevolking van ons land. Dat was zeer tegen de zin van zijn broer. Die beschouwde ons land als een melkkoe. Met de belastingopbrengsten kon hij immers zijn dure oorlogen betalen. Ook wilde hij dat Lodewijk het handelsembargo tegen Engeland streng zou handhaven, de dienstplicht zou invoeren en Franse ambtenaren onze samenleving zou laten bespioneren. Lodewijk stond smokkel met Engeland oogluikend toe en voerde de ‘conscriptie’ (gedwongen dienstneming) niet in, waardoor veel jonge landgenoten niet de dood werden ingejaagd.

Ook het laatste plannetje van de keizer viel in het water, want Lodewijk verving de Franse ambtenaren door Nederlandse medewerkers. De keizer riep Lodewijk Napoléon uiteindelijk in 1810 terug naar Parijs en lijfde Nederland alsnog bij Frankrijk in.

Gedurende zijn korte regeerperiode voerde Lodewijk Napoléon het verplichte en voor

iedereen toegankelijk onderwijs in; ‘het beste van Europa’ werd later gezegd, en op juridisch gebied het Burgerlijk Wetboek en het Lijfstrafelijk Wetboek. Het huidige Rijksmuseum en de Koninklijke Bibliotheek kwamen op zijn initiatief tot stand.

Hij zorgde voor een gelijkwaardige rol voor alle godsdiensten en reisde door ons land om rapporten over allerlei zaken samen te kunnen stellen waaruit zou blijken hoe men de levensomstandigheden van de bevolking kon verbeteren. Bij rampen, zoals de ontploffing van een kruitschip in Leiden (1807), overstromingen in het rivierengebied en een epidemie in de omgeving van Boxmeer, was hij aanwezig en ondernam persoonlijk actie.

Helemaal geen kritiek op onze eerste koning?

Natuurlijk wel want hij hield er een grote hofhouding op na, gaf veel geld uit aan het opknappen van paleizen, verhuisde dus nogal eens en was grillig van karakter. Een deel van die onhebbelijkheden had natuurlijk te maken dat hij die royale levensstijl naar Frans model ook in ons land wilde invoeren maar dan wel passend bij Nederland, zijn land want de hem in 1808 aangeboden Spaanse troon weigerde hij resoluut.

“Doe wel en zie niet om”

“D’ou elle ainsi nid homme”

Rinse Bloemsma uit Apeldoorn is niet alleen verknocht geraakt aan Frankrijk door zijn toeristische werkzaamheden, maar heeft zich ook zeer verdiept in de geschiedenis van Lodewijk Napoléon. “Als student werkte ik bij een Nederlands toeristische afdeling (FTS) van de Franse spoorwegen, de SNCF. Toerisme naar Zuid-Frankrijk en Parijs. Vanaf mijn 17e jaar ging ik alle schoolvakanties naar Parijs. Ook tijdens mijn studie aan de HTS.

“Ik stond daarna voor de keuze, weer studeren of werken bij de FTS; ik koos voor de FTS. Een leven als inspecteur/gids in het toerisme, waarvoor ik de toeristische school volgde in Parijs. Na vier jaar studie, behaalde ik het diploma “Guide Interprête National”. Dit betekende toestemming om in alle Franse musea uitleg te mogen geven, waaronder de Dôme des Invalides, met de graftombe van Napoléon Bonaparte. De graftombe van zijn jongere broer Lodewijk, de eerste koning van Holland, bevindt zich in de crypte van de kerk in Saint-Leu-la-Forêt.”

Met twee van mijn broers, die ook bij de FTS werkten, besloten wij na onderhandelen met het kerk- en gemeentebestuur om op onze kosten en veel sponsoring van Skâl (mondiale club van managers in het toerisme, hotels, horeca, touroperators en reisbureaus), de verwaarloosde tombe te laten restaureren. De overdracht vond in 1995 plaats, in bijzijn van leden van de familie Bonaparte en de Nederlandse Ambassadeur. Ik woonde afwisselend in Nederland en Parijs. Ik ben gehuwd met Marianne. Ondanks mijn drukke leven had ik tijd voor liefhebberijen, zoals het halen

van mijn vliegbrevet en het begeleiden van tochten met historische vliegtuigen in Europa [D.D.A.]”

“In Apeldoorn hield ik als lid van de Sociëteit lezingen over Frankrijk en vooral over de familie Bonaparte. Alles als vrijwilliger. Hiervoor is mij een lintje “In de Orde van Oranje Nassau” uitgereikt door de voormalige burgemeester van Apeldoorn, John Berends. Lodewijk Napoléon was een Goede Koning. Met een lijfspreuk “Doe wel en zie niet om”.

De leraar Nederlands van Lodewijk (Bilderdijk) bedacht voor hem: “d’ou elle ainsi nid homme”. “Een frans zinnetje zonder enige betekenis, maar een mooi ezelsbruggetje. Het levend houden en herleven van de herinneringen aan onze eerste Koning verdient terecht veel aandacht. Het verbindt de geschiedenis van Nederland met die van Frankrijk en is een tastbaar bewijs van een woelige periode in de gedeelde geschiedenis van beide landen!”, zo besluit Rinse Bloemsma.

Rinse Bloemsma:

“Lodewijk Napoléon verbindt de geschiedenis van Nederland en Frankrijk.”

Bloemlezing over Lodewijk Napoleon

door historica Manon Schouten

Waar het gezin van de huidige koning zich beperkt tot de provincie Zuid-Holland bij het uitkiezen van hun woonplaats, heeft Lodewijk Napoléon op meerdere plekken in het Koninkrijk Holland residenties aangehouden en bewoond. Zoals blijkt uit zowel de contemporaine bronnen als de documenten omtrent zijn nalatenschap, waardeerde het Hollandse volk hem overal waar hij binnen het grondgebied verscheen.

Toen Lodewijk in het land arriveerde, nam hij zijn intrek in Huis ten Bosch (Den Haag). Omdat het gebouw 150 jaar na oplevering wat bouwvallig geworden was en omdat Lodewijk vond dat hij beter in het centrum van het koninkrijk kon wonen, verhuisde hij in oktober 1807 naar een paleisje aan de Wittevrouwenstraat in Utrecht. Het schijnt dat Lodewijk niet goed tegen herrie kon en het stadsleven daarom graag ontvluchtte door uit te wijken naar het jachtslot Soestdijk of naar Paleis Het Loo. Vooral op die laatste (dag) residentie raakte hij verzot: Lodewijk kon daar namelijk tot rust komen in de moderne tuinen. Het huis in Utrecht bleek al snel te klein voor persoonlijke bijeenkomsten met de Hollandse staatslieden; Lodewijks voorkeursmanier van regeren en beslissingen nemen. Opmerkelijk gezien de radicaal andere opvattingen van zijn oudere broer, was Lodewijk van mening dat advies inwinnen en overleggen een belangrijk onderdeel van het bestuur vormde.

Op aanraden van de ministerraad en ondanks

Manon Schouten (25 jaar) is afgestudeerd MA historica (Universiteit Leiden). Zij omschrijft zichzelf als een „trouwe fan” van Lodewijk Napoleon.

Al in 6 VWO heeft zij een profielwerkstuk (van bijna 100 pagina’s) geheel gewijd aan de eerste Koning van Holland. Opgemerkt door de media (div. kranten en reportages door RTV-NH) heeft zij toen een lezing gegeven in het Historisch Museum van Haarlem met een aansluitende rondleiding door Paviljoen Welgelegen: Lodewijks geliefde “pavillon” van waaruit hij in 1810 ons land ontvluchtte.

“In de biografie ligt de focus op al het goede dat Lodewijk Napoleon voor Holland gedaan heeft, tegen de wil van zijn machtige broer in omdat ik echt vind dat mensen hun beeld over de ‘opgedrongen despoot’ ietwat moeten bijstellen. Het hele verhaal tonen, dat is als historica mijn doel..” Aldus Manon Schouten

Lees verder op pag. 13

Dr. George Sanders, conservator Paleis Het Loo,
over Koning Lodewijk Napoléon:

“Zijn broer was Lodewijks grootste probleem”

Van de vele problemen waarmee Lodewijk Napoléon in zijn leven te kampen had – een fragiele gezondheid, een slecht huwelijk, het voortijdig overlijden van twee van zijn zoons – was er één dat er met kop en schouders bovenuit stak. Zijn broer! Lodewijk Napoléon was een jongere broer van de Franse keizer Napoléon Bonaparte. Misschien hadden al die problemen wel iets te maken met zijn keizerlijke broer. Napoléon had het huwelijk van Lodewijk Napoléon gearrangeerd en hem tot koning van Holland gemaakt. Eenmaal koning hoopte Lodewijk Napoléon uit de schaduw van zijn almachtige broer te kunnen treden. En hij wilde een goede koning zijn.

Voortvarend ging hij aan het werk om van Nederland een echt koninkrijk te maken met paleizen en een hof. De Academie van Wetenschappen werd gesticht en de koning trok het land in om zich te laten zien. De koning deed zelfs verwoede pogingen om Nederlands te leren. Maar dat was niet wat Napoléon wilde. De keizer had soldaten nodig om te vechten in zijn ‘Grande Armée’. En hij wilde geld van die rijke Hollanders! Meer en meer kwamen beide broers tegenover elkaar te staan en uiteindelijk stuurde de keizer zijn troepen naar het koninkrijk Holland. Op 1 juli 1810 deed Lodewijk Napoléon afstand van de troon. Hij benoemde zijn vijfjarige zoon tot opvolger. Maar zie, op dat moment kwam het ‘probleem van de koning’ weer om de hoek kijken: Napoléon trok zich niets van aan van de maatregelen van zijn broer. Hij hief het koninkrijk Holland op en voegde Nederland gewoon bij het keizerrijk Frankrijk.

Net als zijn broer, de Franse keizer Napoleon, verzamelde Lodewijk Napoleon als het ware paleizen. Het favoriete zomerverblijf van de koning was Paleis Het Loo, dat tijdens zijn bewind werd omgetoverd van een zeventiende-eeuws bakstenen huis tot een moderne, witgepleisterde buitenplaats naar Franse smaak. In het vernieuwde Paleis Het Loo zal ook aandacht besteed worden aan de eerste Koning van Nederland.

*Dr. George Sanders, Conservator
Paleis het Loo, over Koning Lodewijk
Napoléon*

zijn voorkeur voor het buitenleven, verhuisde Lodewijk naar de hoofdstad van het koninkrijk. In april 1808 werd het Amsterdamse stadhuis op de Dam aan Lodewijk overgedragen en daarmee omgedoopt tot Paleis op de Dam. De plechtige intocht van de koning zou gepaard gegaan zijn met volksvreugde en uitbundigheid; iets wat Lodewijk als blijk van waardering beschouwde, maar waar zijn vrouw Hortense de Beauharnais ongerust van werd. Zij schreef in haar dagboek dat 'die wilde vreugde' (het volk zou de paarden van de koets uitgespannen hebben en de koets zelf een stukje verder gedragen hebben) haar 'bevroor' van angst. De residentie aan de Dam werd aan een grondige opknapbeurt onderworpen. Zelfs de buitenkant van het gebouw werd aangepast: aan de voorkant van het paleis werd namelijk een balkon aangebracht.

Dit aan de Dam grenzende statiebalkon zou later veelvuldig door de Oranjevorsten gebruikt worden. De kosten van deze veranderingen worden geschat op meer dan een half miljoen gulden, wat in die tijd een ontzettend hoog bedrag was. Maar in tegenstelling tot hoe het vandaag geregeld is, was het twee eeuwen geleden niet zonder meer de standaard voor vorsten om belastinggeld van het volk te gebruiken voor uitgaven ten behoeve van paleizen en woonvilla's. In Amsterdam besloot Lodewijk tot de aanstelling van een commissie.....

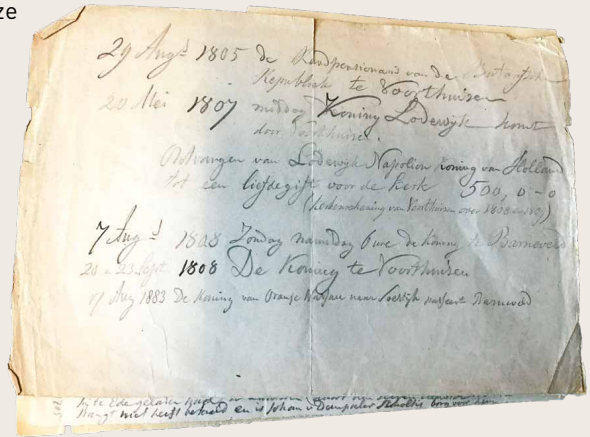
Het uitgebreide verhaal van Manon Schouten kunt u nalezen op onze website: www.stichtingnivo.nl

De "fleur de lis" is prominent aanwezig in het straatbeeld van Voorthuizen

De identiteit van Voorthuizen is dankzij de Franse lelie nauw verweven met de Franse tijd. Voorthuizen dankt zijn bestaan in hoge mate aan de beklinkerde weg welke is aangelegd in opdracht van Koning Lodewijk en tot stand kwam in 1809.

Tijdens zijn reizen van en naar Paleis het Loo hield Koning Lodewijk diverse malen halt in Voorthuizen. Enkele van deze bezoeken zijn beschreven.

20 mei 1807 doet Koning Lodewijk Voorthuizen aan. De hervormde kerk ontvangt uit zijn naam een „liefdegift" van 500,- guldens. Op 20 en 23 september 1808 doet hij nogmaals Voorthuizen aan.

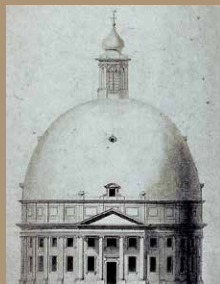

Uit de Collectie Bouwheer, diverse aantekeningen van Hendrik Bouwheer.

“De Dubbel kerk” Napoléons geestelijke nalatenschap

Een voorbeeld van Napoléons geestelijke nalatenschap is de Code Napoléon, het burgerlijk wetboek, dat van groot belang is geweest voor het moderniseren van het Nederlandse rechtssysteem. Lodewijk gaf de Katholieken ook hun godsdienstvrijheid terug en verbeterde het lager onderwijs. In een korte periode zijn er veel veranderingen en vernieuwingen doorgevoerd waar we nu nog van profiteren.

Koning Lodewijk Napoléon was in 1809 van mening dat zijn paleis Het Loo het verdiende om een centrum met een kerk te hebben. Het heidedorpje Apeldoorn was gevestigd rondom de Oude Kerk het tegenwoordige Raadhuisplein. Het centrum zou twee kerken, één voor de Hervormden en één voor de Katholieken bevatten. Beiden even groot, want er mocht geen onderscheid zijn tussen de twee geloven. Het plan voorzag ook in een

Het ontwerp van de dubbelkerk of simultaankerk, met gescheiden ruimtes voor de hervormden en rooms-katholieken

werkhuis, een school en een complex van 24 woningen. De huizen zouden de Nieuwe Haven gaan heten, De Oude haven was een groepje huizen achter het huidige hotel De Keizerskroon. Op 25 februari 1809 werd de bouw van de twee kerken en de twee pastorieën aanbesteed.

Na verloop van tijd kwam er een nieuw plan voor de twee kerken, namelijk één kerk met twee zalen, één voor de hervormden en één voor de katholieken, en een gemeenschappelijke toren in het midden. Maar het bleven plannen, want op 1 juli 1810 deed Lodewijk afstand van de troon. Na een zware brand in 1865 werden de toch gebouwde huizen van de Nieuwe Haven gesloopt. Er was niets meer over van de plannen van Lodewijk. Apeldoorn groeide verder rondom het Raadhuisplein en de nieuwe Grote Kerk.

Burgemeester Ton Heerts van Apeldoorn, Secretaris Stichting Fonds wijlen Koning Lodewijk Napoléon.

*Stichting Fonds wijlen Koning Lodewijk Napoléon, Apeldoorn
Ds. G. (Gert) van Zeben, voorzitter
A.J.M. (Ton) Heerts, Burgemeester van Apeldoorn en tevens secretaris van bovengenoemde stichting*

Hotelier Karel Klosse van de Echoput:

“Wij danken onze naam aan een daadwerkelijke echoput”

“Ons bedrijf, Hotel Restaurant De Echoput, staat op een bijzondere plek, middenin in de Kroondomeinen, de bossen van Paleis het Loo op de Aardmansberg. Inmiddels al meer dan 65 jaar geleden kwamen de eerste leden van mijn familie, Jaap en Tineke Klosse naar deze plek. Dit was het begin van een rijke geschiedenis. Sindsdien is het bedrijf gegroeid van een theehuis tot sterrenrestaurant en een luxe 5-sterren hotel met vergaderruimtes, hotelbar en kookschool,” vertelt hotelier Karel Klosse van de Echoput.

“Wij danken onze naam aan een daadwerkelijke echoput. Zo gaat de geschiedenis van deze plek nog ietsje verder terug. Het is niet zo goed meer voor te stellen, maar in de jaren vijftig en zestig was de echoput een bekende toeristische attractie en populaire bestemming van schoolreisjes.”

“De put is gegraven op last van Koning Lodewijk Napoléon in het jaar 1809 en voltooid in het jaar 1811 en werd gebruikt voor het drinkwater voor de paarden van het leger. “Deze bijzondere waterput ligt langs de E8, de route London-Berlijn-Moskou. Het blijft merkwaardig dat de put juist hier gegraven werd. Wij liggen op een voor Nederlandse begrippen enorme hoogte van bijna 90 meter boven NAP. Een aantal jaren geleden heb ik begrepen dat het nooit de bedoeling was om op onze plek een waterput te graven. Het oorspronkelijke plan was dat bij ons een waterbak zou komen die het regenwater op zou vangen. Maar er was begin

Hotelier Karel Klosse van de Echoput dankt De Eerste Koning Van Holland

1800 een enorme droogte waardoor de conclusie werd getrokken dat dit toch niet zo'n goed idee was. Uiteindelijk werd het voor de generaal in charge een 'kwestie van eer' en moest en zou er net zo diep worden gegraven totdat er water werd gevonden bij ons op de Aardmansberg.”

“We hebben veel te danken aan Lodewijk Napoléon. Dankzij de enorme diepte van de put (bijna 60 meter, zo diep was destijds nog nooit gegraven) zijn bij het graven de meest duidelijk hoorbare echo's ter wereld ontstaan. Een echo die nog altijd voort klinkt!”

“Wat vindt historicus prof. dr. Maarten van Rossem van Koning Lodewijk Napoléon?”, zie: www.stichtingnivo.nl

Stichting Koning Lodewijk Napoleon in Voorthuizen

De Stichting Napoléon in Voorthuizen (NiVo) is in 2018 opgericht vanuit een burger-initiatief om het gedachtegoed van deze Eerste Koning van Holland (1806-1810) te gedenken en in praktijk te brengen.

Waar staan wij voor ?

Het welzijn van ieder mens te optimaliseren door het o.a. incidenteel ondersteunen van personen met middelen in geld of in natura met als geografische begrenzing het dorp Voorthuizen. Dit NiVo-Journaal tracht een evenwichtig beeld te geven wie deze Lodewijk Napoléon daadwerkelijk was; zo is gesproken met deskundigen die de geschiedenis van deze vorst duidelijk maakt.

Bestuur Stichting NiVo:

Cor Wiesnecker, voorzitter, initiatiefnemer en aanjager | Jan Overeem, secretaris/penningmeester | Piet Langeweg, bestuurslid, initiatiefnemer en aanjager | Wilco de Jong, bestuurslid, Go Barneveld | Gert van den Hul, bestuurslid, publiciteit | Redactie: Lise van der Zwan, Wilco de Jong en Gert van den Hul | Beschermheer Stichting NiVo: Gerjan Crebolder, voormalig gemeentearchivaris/historicus gemeente Barneveld

Comité van Aanbeveling:

Camille Oostwegel, voormalig honorair consul voor Frankrijk
Gerard van den Tweel, ondernemer
Jan Joosten, voormalig voorzitter Barneveldse Middenstands Vereniging (BMV)
Alard Fledderus, voormalig wethouder gemeente Barneveld

Stichting NiVo (Napoléon in Voorthuizen),
p/a Roelenengweg 154 - 3781 BD Voorthuizen.
KvK: 72529660 | Bank: NL 64 RBRB 0777 9612 88.

**STEUN
onze petitie**

op www.stichtingnivo.nl
of scan de QR code

